

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA
XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

2025-yil 18-oktabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK
TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2025-yil 18-oktabr

Toshkent – 2025

**FITONIM KOMPONENTLI O‘ZBEK VA INGLIZ
MAQOLLARINING MADANIYATLARARO QIYOSIY TADQIQI
INTERCULTURAL COMPARATIVE STUDY OF UZBEK AND
ENGLISH PROVERBS WITH PHYTONYMIC COMPONENTS**

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/ACEU2012

Sayfiyeva Komila Kamolidinovna

Tayanch doktorant

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat

o‘zbek tili va adabiyoti universiteti,

sayfiyeva.komila@bk.ru

Annotation. *This article presents a comparative linguocultural analysis of Uzbek and English proverbs that contain plant names (phytonyms). Sample proverbs with phytonymic components from both languages are examined in terms of content and imagery to elucidate the national mentality and values they convey. In particular, through analysis of proverbs about trees, flowers, fruits and other plants in Uzbek and English, the study highlights similarities and differences, and discusses their significance from the perspective of intercultural communication. The findings underscore that the meanings embedded in phytonymic proverbs are products of national consciousness and worldview, and that such proverbs serve as an important bridge in the linguistic richness and cultural dialogue between peoples. This linguocultural analysis contributes to a deeper understanding of the development of the Uzbek language and its interaction with foreign languages.*

Keywords: *proverb, saying, phytonym, linguoculturology, national mentality, intercultural dialogue, similarity, difference.*

Annotatsiya. *Mazkur maqolada o‘zbek va ingliz tillarida o‘simlik nomlari (fitonimlar) ishtirok etgan maqollar lingvokulturologik jihatdan qiyosiy tahlil qilinadi. O‘zbek va ingliz xalq maqollaridan fitonimik komponentli namunalarning mazmun va obrazlari solishtirilib, ular orqali ifodalangan milliy mentalitet va qadriyatlar ochib berilgan. Xususan, har ikkala tilda uchraydigan daraxt, gul, meva va boshqa o‘simliklar haqidagi maqollar tahlili asosida o‘xshash va farqli jihatlar ko‘rsatilib, madaniyatlararo muloqot nuqtai nazaridan ahamiyati yoritiladi. Fitonimik maqollar zamiridagi ma‘no-mazmun milliy ong va dunyoqarash mahsuli ekani, ular xalqlarning til boyligi hamda madaniy aloqalarida muhim ko‘prik bo‘lib xizmat qilishi ta‘kidlanadi. Ushbu lingvokulturologik tahlil o‘zbek tilining taraqqiyoti va xorijiy tillar bilan o‘zaro ta‘sirini chuqurroq anglashga xizmat qiladi.*

Kalit so‘zlar: *maqol, matal, fitonim, lingvokulturologiya, milliy mentalitet, madaniyatlararo muloqot, o‘xshashlik, tafovut*

Maqollar – xalq donishmandligining yigilgan xazinasini bo‘lib, asrlar davomida shakllangan qisqa va mazmunli ifodalardir. Har bir xalqning maqollari o‘sha xalqning milliy tafakkuri, hayot tajribasi va madaniyatini o‘zida aks ettiradi. Darhaqiqat, maqollar tilning boy qismi sifatida urf-odatlar, tarix va dunyoqarash haqida chuqur ma’lumot beradi (Fatulloyeva, M. 2025:77). Mieder W. (2004) ta’kidlashicha, “maqollar o‘z paydo bo‘lish davrining qadriyatlar tizimini o‘zida mujassam etadi”, ya’ni har bir maqol muayyan tarixiy davr va xalqning hayotiy falsafasini ifodalaydi (Mieder W.,2004:80). Shuning uchun maqollar milliy ong mahsuli sifatida hamisha dolzarb bo‘lib keladi.

O‘zbek va ingliz xalq maqollari xalq og‘zaki ijodining tarkibiy qismi bo‘lib, ularni o‘rganish lingvokulturologiya sohasi uchun muhimdir. Maqollar xalqimizning ko‘p asrlik hayotiy tajribasi va turmush tarzining bamisoli oynasi ekanligi ilmiy adabiyotlarda qayd etilgan. Ular nafaqat og‘zaki nutqda, balki badiiy adabiyot va matbuotda ham keng qo‘llanilib, avlodlar o‘rtasida o‘tib kelmoqda. Xalq maqollari tarkibida ko‘plab o‘simlik nomlari uchraydi – bu hodisa bejiz emas, chunki insonning tabiat bilan aloqasi, turmush tarzi va tasavvurlari ko‘pincha o‘simliklar obrazi orqali ifodalangan.

Mazkur maqola o‘zbek va ingliz tillaridagi fitonim komponentli maqollarni tanlab tahlil qilishga bag‘ishlanadi. Tadqiqot PhD dissertatsiya mavzusi doirasida olib borilgan bo‘lib, unda ikki til maqollaridagi o‘simlik obrazlari qiyosiy o‘rganilgan. Maqolaning maqsadi – fitonim maqollar misolida milliy mentalitet va qadriyatlarni yoritish, ikki xalq maqollaridagi umumiy va o‘ziga xos jihatlarni aniqlash hamda bunday paremiya orqali madaniyatlararo muloqot va til taraqqiyotiga ta’sirini ko‘rsatishdir.

O‘zbek va ingliz tillaridagi maqollar orasidan tarkibida o‘simlik nomi mavjud bo‘lgan paremiya birliklari tanlab olindi. Bunda “daraxt”, “gul”, “meva”, “o‘t” kabi fitonim so‘zlar ishtirok etgan maqollar ajratib, ularning ma’no va qo‘llanilish konteksti tahlil qilindi. Ilmiy manbalarda bunday maqollarni mavzusiga ko‘ra tasniflash amaliyoti uchraydi – xususan, o‘simlik komponentli maqollarni 1) daraxt va o‘rmonlar; 2) o‘simliklar, gullar va g‘alla ekinlari; 3) meva, rezavorlar va sabzavotlar kabi guruhlarga ajratib o‘rganish mumkinligi ko‘rsatilgan (Abdullayeva N. R., Kholmurodova N. P., 2024:15). Ushbu tadqiqotda ham shunga o‘xshash yondashuv qo‘llanilib, har bir guruhdan o‘zbek va ingliz tiliga xos maqollar misollar bilan keltirildi.

Birinchi navbatda, daraxt va ularning mevalariga oid maqollar tahlil qilindi. Masalan, o‘zbek tilida **“Daraxt uni kesishga kelgan odamga ham soyasini ayamaydi”** kabi hikmatlar bor, ingliz tilida esa **“A tree is known by its fruit”** (Daraxt mevasi bilan tanilir) maqoli mashhur. Bu maqollar bevosita daraxt obraziga murojaat qilib, inson xulqini baholash mezonini beradi – ya’ni odamning qandayligi uning amallari (“mevalari”) orqali bilinadi. Xuddi shu mazmundagi hikmat rus tilida **“Дерево узнают по плодам”** tarzida uchrashi mumkin. Demak, ayrim maqollar xalqaro xarakter kasb etib, turli tillarda ekvivalent ma’noda yashab kelmoqda.

Shuningdek, **“Nima eksang, shuni o‘rasan”** degan maqol o‘zbek tilida keng tarqalgan bo‘lib, uning ingliz tilidagi aynan ekvivalenti **“You reap what you sow”** shaklida mavjud. Ushbu maqol mehnat va qilmishning natijasi haqida umumiy hikmatni ifodalaydi: inson qanday ish qilsa, shunga yarasha samara ko‘radi. Bu hol ham ikki xalq dunyoqarashidagi mushtarak tamoyillarni ko‘rsatadi. Maqolning o‘zbekcha variantida arpa va bug‘doy kabi ekin nomlari tilga olingan: **“Arpa eksang – arpa, bug‘doy eksang – bug‘doy olasan”**, ya‘ni qaysi urug‘ni eksang, o‘sha mahsulni yig‘asan. Ingliz tilida esa qishloq xo‘jaligi atamasi umumiyroq tarzda **“sow”** (ekmoq) va **“reap”** (o‘rmoq) fe‘llari bilan ifoda etiladi. Biroq har ikki holatda mazmun bir – yaxshilik qilgan yaxshilik topadi, yomonlik qilgan pand yeydi degan xalqona falsafa yotadi.

Ikkinchi guruh sifatida, gullar va o‘t-o‘lanlarga oid maqollarni ko‘rib chiqamiz. O‘zbek tilida **“Bir gul bilan bahor bo‘lmas”** degan maqol mavjud bo‘lib, bu – bir dona gul ochilishi bilan bahor keldi deb bo‘lmasligini, ya‘ni bitta kichik belgi bilan xulosa chiqarmaslik kerakligini bildiradi. Ingliz tilida xuddi shu mazmunda **“One swallow does not make a summer”** (Bitta qaldirg‘och bilan yoz bo‘lmas) maqoli ishlatiladi. E‘tibor qilarli jihati, o‘zbeklar bahorni boshlovchi belgi sifatida gul obrazini olgan bo‘lsa, inglizlar yoz fasli misolida qush – qaldirg‘och obrazini tanlashgan. Ya‘ni, fikr bir xil – yakka hodisaga qarab umumiy xulosa qilma, lekin badiiy obraz milliy muhitga ko‘ra har xil: gul va bahor, qaldirg‘och va yoz. Bu o‘rinda ekologik muhit va madaniy an‘analarning ta‘siri seziladi. Darhaqiqat, har bir xalq o‘zi yaxshi tushunadigan va qadrlaydigan obrazni maqolga singdiradi.

Gul haqida yana bir o‘xshash maqol juftligini ko‘rishimiz mumkin: **“Gul tikansiz bo‘lmas”** degan o‘zbek maqoli bor, ingliz tilida esa **“Every rose has its thorn”** (Har bir atirgulning tikani bor) iborasi keng tanilgan. Har ikki hikmat mazmunan bir – **“idealsiz ideallik yo‘q”**, ya‘ni har qanday go‘zallik yoki yaxshilikning ham o‘ziga yarasha qiyinchilik, noxush tarafi bo‘ladi. Qiziqarli tomoni, o‘zbek tilida ba‘zan ushbu maqolni to‘ldirib **“Dur – sadafsiz”** (Dur – qobiqsiz bo‘lmas, ya‘ni marvarid ham chig‘anoqsiz hosil bo‘lmas) tarzida aytadilar (Abdullayeva N. R., Kholmurodova N. P. 2024:74). Demak, ikkala xalq ham tikanli gul obrazida hayot haqiqatini ko‘rgan va buni naql qilib olgan. Bunday mushtarak ma‘nodagi maqollar xalqlarda mustaqil ravishda paydo bo‘lishi yoki tarixiy aloqalar orqali o‘tishi mumkin – bu alohida tadqiqot mavzusi. Muhimi, gul va tikan obrazi o‘zbek va ingliz tilida ham tushunarli va qabul qilinadigan bo‘lib, bu umumiy insoniy tajribani aks ettiradi.

Uchinchi guruh, meva va poliz mahsulotlariga oid maqollardir. Masalan, uzum haqidagi qiziqarli bir o‘zbek maqoli: **“Uzum uzumga qarab rang oladi”**. Bu naql metaforik ma‘noda **“atrof-muhit ta‘sirida inson o‘zgaradi yoki o‘xshaydi”** degan mazmunni anglatadi – ya‘ni yaxshilar davrasidagi odam yaxshilikka moyil bo‘ladi, yomonlar orasidagi esa yomonlikni oladi. Ingliz tilida aynan uzum bilan bog‘liq maqol topilmasa-da, mazmun jihatidan yaqin naql bor: **“A man is known by the company he keeps”** (Do‘stiga qarab odamni bil; kishi qaysi muhitda yursa,

shu muhitga xos bo'ladi). Demak, o'zbeklar uzumning bir-biriga qorishib yetilishi rangidan ijtimoiy mazmun chiqargan bo'lsa, inglizlar insoniy muhitni to'g'ridan-to'g'ri tilga olgan. Shunga qaramay, har ikkisi ham muhit va tarbiyaning ahamiyatini ta'kidlaydi, bu esa xalq pedagogik qarashlarining o'xshashligini ko'rsatadi.

Bundan tashqari, ingliz tilida mashhur **“The apple doesn't fall far from the tree”** degan naql bor, bu **“Olma daraxtidan yiroq tushmaydi”** mazmuniga ega – ota-ona qanday bo'lsa, farzand ham shunga o'xshash bo'ladi deganidir. Ushbu maqol aslida Yevropa (slavyan) manbalarida keng tarqalgan va ingliz tiliga ham kirgan. O'zbek tilida to'g'ridan-to'g'ri olma va daraxt bilan aytiladigan maqol kam uchrasa-da, mazmun jihatdan o'xshash maqollar mavjud. Masalan, **“Bog'bonning bolasi bo'lsa, bog'i bo'ladi; bo'lmasa – cho'l”** – bu farzandni bog'ning gullari, mevasi kabi tasvirlab, farzandsizlik hayotni sahroga qiyoslaydi. Ingliz madaniyatida farzandning borligi yo'qligi haqida bu tarzda o'xshatish ko'zga tashlanmaydi. Demak, ba'zi obrazlar faqat muayyan xalqning og'zaki ijodiga xos bo'lib, boshqa madaniyatlarda muqobili topilmasligi mumkin.

Yuqoridagi misollar tahlili shuni ko'rsatadiki, o'zbek va ingliz maqollarida fitonimlar – daraxt, gul, meva, o't va boshqalar – muhim semantik yuk ko'taradi. Ko'p hollarda ularning ma'nosi universaldir (masalan, **“mehnat mevasi”**, **“qay tarbiya – shunday farzand”**, **“har yaxshilikning bir qiyinchiligi bor”** kabi g'oyalar global). Ba'zan esa obraz tanlovi turlicha: masalan, inglizlar yoz faslini qaldirg'och orqali, o'zbeklar bahorni gul orqali tasavvur qiladi; yoki inglizlar atirgulni, o'zbeklar esa gul qatorida dur (marvarid) obrazini ham qo'shib, fikrni boyitadi (G'aniyeva T. A., 2023: 354). Bunday tafovutlar har ikki xalqning yashash sharoiti, tabiiy muhitga mos tushunchalari va tarixiy-estetik an'analari bilan bog'liq. Tadqiqotchilarning qayd etishicha, **tarixiy, geografik va ekologik omillar har bir tilning fitonimik tizimiga ta'sir ko'rsatib, o'simliklarga berilgan nomlar va ular atrofidagi tushunchalarni shakllantiradi** (Samadova V. B., Suyunov Sh. Y., 2025: 11-12). Xususan, O'zbekiston hududida uzumchilik va bog'dorchilik qadimdan rivojlangani ko'plab maqollarda aks etsa, Buyuk Britaniya adabiyoti va og'zaki ijodida eman, dub, eman palagi kabi mahalliy daraxtlar yoki gul navlari ko'proq tilga olingan – bu tabiiy.

O'zbek va ingliz fitonimik maqollari mazmunini tahlil qilish orqali har ikki xalqning milliy mentalitetini aks ettiruvchi qator jihatlarni ajratish mumkin. Avvalo, mehnatsevarlik va sabr-toqat qadriyati. Yuqorida keltirilgan **“Nima eksang, shuni o'rasan”** maqoli ham, unga ma'no jihatidan yaqin **“Make hay while the sun shines”** (Quyosh chiqqanda pichan qurit) kabi ingliz maqoli ham mehnat va sa'y-harakatning ahamiyatini uqtiradi. O'zbek xalq maqollarida **“Mehnat qilsa, meva yer”**, **“Mehnat – meva”** singari so'z birikmalari bor. Ingliz tilida esa **“As you sow, so shall you reap”** shaklidagi diniy manbalardan olingan naql keng tarqalgan. Bu o'xshash maqollar har ikki xalqning ogoh bo'lish, mehnat natijasini o'ylash kabi qadriyatlarni qadimdan e'zozlab kelganini ko'rsatadi.

Ikkinchi muhim qadriyat – kamtarlik va kibrning qoralanishi. O‘zbek tilida **“Mevali daraxt egilar, mevasiz daraxt ko‘kga tirmashar”** maqoli mashhur bo‘lib, haqiqiy bilimli yoki hunarli inson kamtar bo‘ladi, johil yoki maqtanchoq bo‘lsa o‘zini tepaga uradi degan ma‘noni bildiradi. Ingliz tilida bunga ma‘nodosh ravishda **“Empty bag rattles loud”** (Bo‘sh xalta shovqin qiladi) degan maqol bor – ma‘nosi: bo‘sh odam (bilimsiz) ko‘p gapiradi, o‘zini ko‘rsatishga urinadi. Ko‘rinib turibdiki, har ikki xalq dono va samimiy insonlarni daraxtning pishiq, mevali shoxlariga, behuda maqtanchoqlarni esa mevasiz yoki bo‘sh narsalarga qiyoslab, kamtarlik fazilatini ulug‘lagan. Bu milliy mentalitetdagi mushtarak fazilat – kamtarlikning qadrlanishidir.

Uchinchi jihat – ijtimoiy hamjihatlik va birlik. O‘zbekcha **“Yolg‘iz daraxt – o‘rmon bo‘lmas”** maqoli jamoaviylikni tarannum etsa, ingliz tilida **“One tree does not make a forest”** shaklida aynan bir xil maqol uchramaydi, lekin **“United we stand, divided we fall”** kabi maqollar umumiy birlik g‘oyasini ifodalaydi. O‘zbek tilidagi daraxt obrazi orqali aytilgan maqolda ham ma‘no shu – yakka inson ko‘p ish qilolmaydi, ko‘p daraxt bo‘lsa o‘rmon bo‘ladi, ya‘ni jamoa bilan ish yuksaladi. Bu ham xalqimiz mentalitetida jamoaviylikka berilgan e‘tibor natijasi. Inglizlarda bevosita daraxt bilan bunday maqol topilmasa-da, jamiyat haqidagi maqollari boshqa obrazlarda ifodalangan. Shunday bo‘lsa-da, ayni g‘oya har ikkala madaniyatda mavjud.

To‘rtinchidan, tarbiya va avlodlar davomiyligi mavzusi. **“Daraxt bir joyda ko‘karar”** maqoli o‘zbek mentalitetida beqarorlikni, vatanparvarlik va bir joyda samarali mehnat qilish g‘oyasini ilgari surgan. Bu maqol odamzodning o‘z tuprog‘ida, vatanida gullashi afzal degan ma‘noni ham anglatadi. Ingliz tilida ma‘lum ma‘noda qarama-qarshi mazmundagi **“A rolling stone gathers no moss”** (Aylanib yuradigan toshga o‘t yopishmaydi) maqoli bor – bu ham ko‘chma ma‘noda beqaror odam boylik yoki baraka topmasligini uqtiradi. Aslida mazmun o‘xshash: daraxt ko‘chsa kech meva qiladi, tosh dumalasa baraka orttirmaydi. Demak, har ikki til hikmatida insonning bir joyda ildiz otishi, mehnat qilishi afzalligini ko‘ramiz, bu esa xalq hayot tarzida barqarorlik qadriyatining aksidir. Farqi shundaki, o‘zbeklar buni daraxtning bir joyda ko‘karishi orqali, inglizlar esa tosh va o‘t metaforasi orqali ifodalagan.

Beshinchidan, yaxshi va yomonni ajratish, ijobiylik va salbiylik mavzusi. Maqollar odatda insonni ezgulikka chorlaydi, yomonlikdan saqlantiradi. O‘zbek tilida **“Yaxshi daraxtga yaqin yursang, mevasidan yeysan; yomon daraxtga yaqin yursang, tikaniga uchraysan”** mazmunidagi naql bor. Ingliz tilida esa **“Bad tree does not yield good fruit”** (Yomon daraxtdan yaxshi meva chiqmas) kabi iboralar ishlatiladi. Ushbu maqollar yaxshilar bilan yursa foyda topasan, yomonlar bilan yursa zarar ko‘rasan degan axloqiy saboq beradi. Shuningdek, **“Gulni sevgan – tikaniga chidaydi”** (yaxshining qiyinchiligiga ham chidamoq lozim) kabi o‘zbek maqoli ham bor, inglizlar esa **“No pain, no gain”** (Og‘riqsiz yutuq bo‘lmas) qabilida umumlashma maqol bilan ifodalaydi. Bu ham har ikki

xalq mentalitetida mashaqqat orqali yaxshilikka erishish g'oyasi mavjudligini ko'rsatadi.

Yuqoridagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, fitonim tarkibli maqollar milliy mentalitetning turli qirralarini yoritadi. O'zbek va ingliz tillarida obrazlar qisman farq qilsa-da, ularning ortidagi asosiy qadriyat va tushunchalar ko'pincha mushtarak yoki o'xshash bo'ladi. Bu holat shuni anglatadiki, insoniyatning asosiy hayotiy tajribalari va xulosalari umumiy bo'lib, ular turli tillarda turlicha tashbehlar bilan ifodalangan xolos. Shu bilan birga, albatta, faqat o'z madaniyatiga xos bo'lgan, boshqa tilda ekvivalenti topilmaydigan maqollar ham yo'q emas. Bunday noyob maqollar muayyan xalqning o'ziga xos tafakkuri va madaniy qiymatlarini aks ettiradi.

O'zbek va ingliz maqollari misolida o'xshash va farqli jihatlar tahlili xalqaro muloqot nuqtai nazaridan muhimdir. Maqollar – har bir xalqning **madaniy genofondi**, til xotirasi hisoblanadi. Turli xalqlarda mazmunan yaqin maqollarning mavjudligi ular o'rtasida madaniy yaqinlik nuqtalarini keltirib chiqaradi. Masalan, yuqorida ta'kidlangan mehnat, kamtarlik, birlik va hokazo g'oyalar ham o'zbek, ham ingliz maqollarida aks etgani ikki xalq uchun ham tushunarli umumiy axloqiy mezonlar borligini ko'rsatadi. Bu esa tarjima yoki to'g'ridan-to'g'ri muloqotda bir-birini yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Xususan, ingliz tilini o'rganuvchi o'zbeklar uchun inglizlarning ko'p maqollari begona emas: ular mazmunan o'zimizning maqollarga yaqinligini payqab, osonroq o'zlashtirishi mumkin. Shu tariqa, umumiy donolik xalqaro kommunikatsiyada ko'prik vazifasini o'taydi.

Biroq, ayrim maqollarni so'zma-so'z tarjima qilish yoki bevosita boshqa madaniyatga tatbiq etish qiyinchilik tug'diradi. Farqli obrazlar va kontekst talab qiladigan maqollar madaniyatlararo muloqotda noto'g'ri talqin qilinishi yoki umuman tushunarsiz bo'lib qolishi mumkin. Misol uchun, ingliz tilidagi **“to gild the lily”** iborasini (so'zma-so'z: nilufarni yaltiratmoq, ya'ni ortiqcha bezak berib isrof qilmoq) o'zbek tinglovchi oddiy tarjimada tushunmasligi mumkin, chunki nilufar gulini zargarlik bilan qoplash degan tasavvur bizda maqol sifatida yo'q. Xuddi shunday, o'zbekning **“Tut berganga – yong'oq qo'y”** maqolini ingliz auditoriyasi tushunmaydi, chunki bu obrazli aytilgan pand-nasihati ularga begona. Shunday holatlarda, madaniyatlararo muloqotda ekvivalent maqollarni topish yoki izohli tarjima orqali ma'no tushuntirish zarur bo'ladi. Masalan, **“Tut berganga – yong'oq qo'y”** mazmunini inglizchada **“One good turn deserves another”** degan maqol orqali yaqinlashtirish mumkin – bu naql garchi so'zma-so'z mos kelmasada, yaxshilikka yaxshilik bilan javob qaytar degan ayni g'oyani beradi. Demak, turli tillardagi maqollarni qiyosiy o'rganish tarjimon va muloqot ishtirokchilari uchun samarali kalit bo'lishi mumkin.

Maqollarni qiyoslash, tarjima qilish jarayoni tilshunoslikda muhim yo'nalish bo'lib, u lingvokulturologik o'zaro ta'sir masalalarini yoritadi. Bir tildagi maqolning boshqa tilda ekvivalentini topish jarayonida faqat lug'aviy emas, balki madaniy ma'nolar ham qiyoslanadi. Bu esa tarjimon va til o'rganuvchilardan nafaqat tilni, balki o'sha til egalari mentalitetini ham chuqur anglashni talab qiladi.

Shu bois, bugungi globalizatsiya davrida bunday tadqiqotlar ahamiyati oshib bormoqda. Xususan, o‘zbek tilining xorijiy tillar bilan qo‘shma tadqiqi natijasida ko‘plab maqollarimizni tarjima qilib, jahonga tanitish, xorijiy maqollarni esa o‘z tilimizda talqin qilish imkoniyati tug‘ilmoqda. Bu o‘rinda o‘zaro ta’sir va boyish jarayoni kuzatiladi: boshqa tillardan o‘zbek tiliga yangi obraz va iboralar kirib keladi, o‘z navbatida, o‘zbek xalq maqollarining ma’nosi ham tarjima orqali boshqa tillarda aks-sado berishi mumkin.

Masalan, rus tilining ta’siri bilan ayrim xalqaro maqollar o‘zbek tilida keng yoyilgan: **“Og‘izdagi osh – ovqat emas, cho‘ldagi o‘t – yoqut emas”** kabi maqollar aslida rus maqollaridan tarjima ekanligi ma’lum. Hozirgi kunda ingliz tilidan ham badiiy adabiyot va ommaviy axborot vositalari orqali ba’zi iboralar o‘zbek nutqiga kirib kelmoqda. Masalan, **“mening bog‘imdagi gullardan emas”** kabi tarjima ifoda (**“not my cup of tea”** idiomining so‘zma-so‘z tarjimasini) yoshlar tilida hazilomuz qo‘llanilyapti. Bu kabi hodisalar tilimizning boshqa tillar bilan aloqasi kuchayganini ko‘rsatadi. Albatta, bu jarayonda ehtiyot bo‘lish, o‘z o‘rnida qo‘llash zarur – milliy til ifodalarini asossiz chet iboralar bilan almashtirish ma’qullanmaydi. Lekin madaniyatlararo muloqot natijasida paydo bo‘layotgan yangi frazeologizmlar til boyligimizni ham kengaytirishi mumkin.

Tarixiy va geografik omillar ham tilimizdagi maqollar tarkibiga chet ta’sirlar kirib kelishiga sabab bo‘lgan. Masalan, islom madaniyati va arab tili ta’sirida paydo bo‘lgan **“Besh vaqt namoz o‘qi”**, **“Xudoga tavakkal qil”** kabi diniy mazmundagi maqollarimiz bor. Ingliz tiliga esa Bibliyadan ko‘plab maqollar kirib, umumxalq iborasiga aylangan (masalan, **“Forbidden fruit is sweetest”**, **“By their fruits you shall know them”** kabi). Bu misollar til taraqqiyotida madaniy manbalararo almashinuv qancha chuqur iz qoldirishini ko‘rsatadi. O‘zbek va ingliz maqollaridagi fitonim obrazlarini tahlil qilish ham shuni tasdiqlaydiki, ba’zi tushunchalar bir xalqdan boshqasiga o‘tib, yangicha shaklda yashab ketgan. Masalan, yuqorida keltirilgan **“Har gulning tikani bor”** g‘oyasi Yevropa xalqlari folkloridan o‘zbek tiliga o‘tgani ehtimoli bor – chunki “dur – sadaf” qismi Sharq she’riyatiga xos qo‘shimcha bo‘lsa-da, atirgul va tikan obrazi fors va arab adabiyotidan meros. Ingliz tilida esa bu naqldan tashqari yana **“No rose without a thorn”** shakli ham mavjud bo‘lib, bevosita o‘xshash hikmatdir.

Xulosa qilib aytganda, fitonimlar ishtirokidagi maqollarni qiyosiy o‘rganish **madaniyatlararo muloqotni rivojlantirish** va **til taraqqiyoti** nuqtai nazaridan qimmatli ma’lumotlar beradi. Maqollar milliy mentalitetni ifoda etgan holda, boshqa millatlar uchun ham tushunarli bo‘la olishi mumkin. Bu umumiy insoniy tajriba va qadriyatlarining kuchidir. Shu bilan birga, har bir tildagi o‘ziga xos betakror obrazlar madaniy xilma-xillikni ta’minlaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, o‘zbek va ingliz maqollaridagi fitonimik obrazlar orqali nafaqat lingvistik, balki **madaniy birlik va farqlar** ham yaqqol namoyon bo‘ladi. Bu bir tomondan, xalqaro kommunikatsiyada bir-birini tushunish uchun zamin bo‘lsa (o‘xshash g‘oyalar tufayli), ikkinchi tomondan, har bir xalqning o‘ziga xosligini hurmat qilish va anglashga undaydi.

O'zbek tilining jahon maydonidagi nufuzi oshib borayotgan hozirgi vaqtda bunday qiyosiy lingvokulturologik tadqiqotlar alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki o'zbek tilini o'rganayotgan chet elliklar uchun ham maqollar til o'rganishning muhim qismi bo'lib, ular orqali xalqimiz madaniyatini chuqurroq anglashlari mumkin. Xuddi shuningdek, ingliz tilini o'rganuvchi yurtdoshlarimiz uchun ingliz maqollarini o'rganish bu xalq mentalitetini bilish va tilini boy qilishga xizmat qiladi. Maqollar tarjimasini va tahlilini orqali turli tillar o'rtasida **lingvokulturologik muloqot** yuzaga keladi – bu muloqot esa millatlararo do'stlik va hamkorlikni mustahkamlovchi omillardandir. Shunday ekan, fitonim komponentli maqollar kabi an'anaviy boyligimizni chuqur tadqiq etish va targ'ib qilish o'zbek tilining taraqqiyoti va jahon madaniy makonida o'z o'rnini topishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayeva N. R., Kholmurodova N. P. (2024). Proverbs and sayings with phytonyms and their analysis in compared languages. *Emergent Science Journal*, 2(1), 14–17.
2. Fatulloyeva M. N. (2025). Proverbs as a reflection of cultural values and beliefs. *Ilmiy tadqiqotlar va ularning yechimlari jurnali*, 3(1), 77–79.
3. Mirzayev T., Musoqulov A., Sarimsoqov B. (2005). *O'zbek xalq maqollari*. Toshkent: "Sharq". – 508 b
4. Mieder W. (2004). *Proverbs are never out of season: Popular wisdom in the modern age*. New York: Oxford University Press.
5. Samadova V. B., Suyunov Sh. Y. (2025). Phytonyms in English and Uzbek: A comparative analysis. *Western European Journal of Historical & Social Sciences*, 3(2), 11–15.
6. G'aniyeva T. A. (2023). Similarities and Differences of plant name metaphors in English and Uzbek languages. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(2), 354-357.
7. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Iy7hDzQAAAAJ&citation_for_view=Iy7hDzQAAAAJ:2osOgNQ5qMEC
8. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=aiGGU2YAAAAJ&citation_for_view=aiGGU2YAAAAJ:YsMSGLbeyi4C
9. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=gHnKX3EAAAAJ&citation_for_view=gHnKX3EAAAAJ:kNdYIx-mwKoC
10. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=en&user=oSSeGakAAAAJ&citation_for_view=oSSeGakAAAAJ:u5HHmVD_uO8C
11. https://www.researchgate.net/publication/371445473_O'zbek_tili_va_adabiyoti_jurnali.

MUNDARIJA

<i>Sirojiddinov Shuhrat</i>	O'zbek tili – xalqaro maydonda!	
I SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGI VA TILSHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI		
<i>Ashirboyev Samixon</i>	O'zbek adabiy tilining tayanch dialektini belgilash yo'lida	6
<i>Hakimova Muhayyo, Rahmatova Feruza</i>	O'zbek tilida kognitiv metonimiya	11
<i>Juraqobilova Xamida</i>	She'riy asarlarda kognitiv metaforalar shakllanishida lingvomadaniy omillarning ta'siri	17
<i>Mustafayev Fizuli</i>	Kino dilində söz birləşməsi və qoşa sözlər haqqında	24
<i>Jabborov Baxrom, Sharipova Sarvinoz, Istamova Shohista.</i>	O'zbek iboralarining milliy mentalitetni ifodalashdagi o'rni	32
<i>Turdiboyev Tohir</i>	Yordamchi so'zlar masalasiga doir ayrim qarashlar	37
<i>Abjalova Manzura</i>	Hozirgi o'zbek tili leksik sathiga doir ba'zi masalalar	42
<i>Sheronov Boyirboy</i>	Sintaktik sathda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik haqida	50
<i>Madjidova Dilorom</i>	Современные методы и проблемы прикладного языкознания	54
<i>Tolipova Dildora</i>	Лакуны в узбекских письменных литературных источниках и проблемы их перевода	59
<i>Elova Dilrabo</i>	O'zbek tilshunosligida uslubiy xoslanishni farqlash xususidagi qarashlar	67
<i>Abdullayev Jumanazar</i>	Yangi O'zbekistonning mumtoz tilshunoslik merosi, zamonaviy lingvistik qadriyati	73
<i>Israilova Saodat</i>	Turk va o'zbek tillarida rang bildiruvchi leksemalar semantikasi	84
<i>Kasimova Ziyoda</i>	Cho'lponning "Kecha va kunduz" romanidagi frazeologik birliklarning badiiy-uslubiy tahlili	88
<i>Baxodirova Shaxlo</i>	Lakuna va realiya munosabati	92

<i>Hakimov Dilshod</i>	“Biz” va “o‘z” olmoshlarining o‘zbek tilidagi funksional maqomi: struktur-semantik tahlil	98
<i>Kurbanbayev Otabek, Qodirberganova Dilnura</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	107
<i>Allaquliyeva Qunduz</i>	Ixtionimlarning lingvistik va ekstralingvistik omillar asosida yangi ma’no ifodalashi	113
<i>Isoqulova Qunduz</i>	So‘z-gaplarning noverbal vositalar bilan ifodalanishi	117
<i>Ismayilli Ayshen</i>	Sintaktik yolla yaranan mikrotoponimlar xulasə	122
<i>Davronova Zarnigor</i>	Sadriddin Ayniyning “Sudxo‘rning o‘limi” qissasidagi antroponimlarining kognitiv-semantik tahlili	132
<i>Muzaffarova Zarrina</i>	Metonimiyaning konseptual modellari	136
<i>Yusupova Aziza</i>	Metaforaning she’riy matnlarda aks etishi	140
<i>Mamarasulova Maftuna</i>	Fonosemantik g‘oyalarning rivojlanish bosqichlari	146
<i>Abdurasulova Dilnoza</i>	Ayollar nutqida konnotatsiya va murojaat birliklarining pragmatik xususiyatlari	151
<i>Soqiyeva Shirin</i>	Tilshunoslikda konseptni o‘rganishda til va madaniyatning o‘rni	157
<i>Abruyeva Zaxro</i>	O‘zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi	160
<i>Bovmanova Bashorat</i>	O‘zbek tilida halollik tushunchasining leksik-semantik ifodalanishi	164
<i>Jumaniyozova Charos</i>	Hajm-o‘lchov bildiruvchi sifatlarning nisbiylik xususiyati	168
<i>Xayrullayeva Ra’no</i>	Kichraytirish qo‘shimchalarining nutqdagi ahamiyati	172
<i>Tursunova Sojidxon</i>	“Fayzining amakisi” hikoyasidagi nutqiy akt vositasida ifodalangan ironiyalar tahlili	177

<i>Utegenova O'g'iloy</i>	Badiiy asarlarda tasviriy ifodalar	181
<i>Maxmudova Matluba</i>	Qaratqich kelishigi semantikasiga doir ayrim mulohazalar	185
<i>Xolmamatova Sarvinozxon</i>	Konnotatsiya va konnotativ birliklarning o'rganilganlik darajasi hamda turlari	191
<i>Turg'unboyeva Dilnoza</i>	Zamonaviy tilshunoslikda miqdor kategoriyasining o'rni	199
<i>O'ralova Nargiza</i>	Parsellyatsiya va metaforaning o'zaro aloqadorligi	204
<i>Jabborova Aziza</i>	O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so'zlagan nutqidagi evfemizmlarning morfologik tahlili	209
<i>Odilova Dilobar</i>	Jahon tilshunosligida o'xshatishlarning ilmiy tadqiqi	214
<i>Nazarov Qobilbek</i>	Turli tizimdagi tillarda soma komponentli maqollarning tasniflanishi	218
<i>Mullaboyeva Shirin</i>	Til, estetik tafakkur va didning paremiologik birliklarda ifodalanishi	226
<i>G'aybullayev Erkinjon</i>	O'zbek madaniyatini ifoda etishda lakunalarning roli: Cho'lpon asarlari misolida	230
<i>Oripova Mavluda</i>	Sinestezik metaforalarning lingvomadaniy xarakteri:sinestezik metafora va milliy o'ziga xoslik	240
<i>Otaxonova Sohiba</i>	Antroponimlarning internet va yangi media makonidagi o'rni	245
<i>Shodmonaliyeva Yulduz</i>	Modallik bilan tasdiq-inkor kategoriyasining o'zaro munosabati	250
<i>Sobirova Maftuna</i>	Konchilik terminotizimi va uning o'zbek leksik tizimidagi o'rni	256
<i>Umarova Shahzoda</i>	O'zbek tilshunosligining kombinator lingvistikaning shakllanishidagi o'rni	260
<i>Turg'unova Maftuna</i>	Til taraqqiyotida kognitiv tilshunoslikning o'rni	270
<i>Muratova Nafisa</i>	Tilak va tabrik nutqiy aktida ekstralingvistik	274

	vositalarning o'rni	
<i>Murotov Hamro</i>	Reklama matnlarining tasnifi	280
<i>Normuminov Laziz</i>	Qo'chqor Norqobil hikoyalarida xalqona so'zlashuv, ibora va maqollarning qo'llanishi	285
II SHO'BA. AMALIY TILSHUNOSLIK VA LINGVODIDAKTIKA MUAMMOLARI.		
<i>Xolmanova Zulxumor</i>	Tilning ma'lumotlarni saqlash va yetkazish funksiyasi	289
<i>Qurbonova Munavvara</i>	Ontolingvistika va pragmalolingvistika munosabatida deyktik birliklarning o'rni	297
<i>Ruzibayeva Nigoraxon</i>	Psychological needs in the language classroom	303
<i>Abdurahmonova Muqaddas</i>	Ментальные омонимы в когнитивной лингвистике	308
<i>Umurzoqova Marhabo</i>	Badiiy matnda ayol lisoniy shaxs tiplari xususida	317
<i>Abjalova Manzura</i>	O'zbek tili multikorpusi – zamonaviy ta'limiy tizim	321
<i>Ruzmetova Novval</i>	Роль узбекских народных традиций в социокультурном развитии студентов	326
<i>G'ulomova Nargiza</i>	Alisher Navoiy mualliflik korpusini yaratishda statistik ma'lumotlarning muhimligi	335
<i>Dedaxanova Muazzam</i>	Lingvistik ekspertizaning yuzaga kelishi va shakllanish tarixi	344
<i>Shamsiyeva Manzura</i>	Animatsion filmlarning aksiolingvistik jihatlari	347
<i>Xudaykulova Shaxnoza</i>	O'zbek tili diskursida global qadriyatlarining aksiolingvistik integratsiyasi	353
<i>Ibragimova Sayyora</i>	Псевдонимы узбекских и русских писательниц: генезис, семантика и когнитивные особенности	357
<i>Tilyabayev Kamil</i>	Благодарные: из эмоционального опыта	361

	изучения узбекского языка как второго	
<i>Alimardanov Elyor</i>	Xorazm dialektal zonasining qipchoq shevali areallari	369
<i>Bozorova Sabohat</i>	Gazeta tili va publitsistik janrlarning lingvostilistik xususiyatlari	372
<i>Abduvoxidova Mavzuna</i>	Обучение грамматике в условиях коммуникативного подхода	377
<i>Mamadayupova Vasila</i>	Katta yoshdagilarning xorijiy til o'rganishi	381
<i>Azizova Feruza</i>	Raqamli texnologiyalarning til evolyutsiyasiga ta'siri: XXI asrda yozma va og'zaki muloqotning transformatsiyasi	385
<i>Abdullayeva Roxila</i>	Xarakter ifodalovchi birliklarning freym tahlili	389
<i>Yusupova Shahzoda</i>	Suggestiv nutq ta'sirchanligini oshirishda sifatlarning o'rni	393
<i>Mamirova Xayriniso</i>	Ko'p ma'noli so'zlarni qayta ishlashning gibridd modellari	398
<i>Nabiyeva Parvina</i>	Assotsiativ tezaurus: til tasviri va inson ongining modellashtirilishi	405
<i>O'rinova Zarifa</i>	Iqtiboslarning intertekstual tezaurusda aks etishi	410
<i>Rayimjonova Matluba</i>	Rauf Parfi she'riyati leksikasini chastotali lug'at asosida tadqiq qilish muammolari va yechimlari	414
<i>Turobova Nargiza</i>	Ulug'bek Hamdam ijodining lingvopragmatik tahlilida presuppozitsiya	418
<i>Abdullajonova Madina</i>	"Fiziologik xatolar"ni disgrafiyadan farqlash masalasi	424
<i>Pulatova Umriniso</i>	Yoshlar slengining ayrim o'ziga xos hududiy xususiyatlari	428
<i>Imomova Ismigul</i>	Dramatik matnlarda qo'llanilgan barqaror birikmalar va maqollarning intertekstual ohang va mazmunini boyitishdagi roli	435
<i>Arolova Nafisa</i>	Til o'zlashtirishda leksik portlash hodisasi	440
<i>Tursunboyeva Fayiza</i>	Korpus lingvistikasining diniy matnlardagi o'rni	443

<i>Amrullayeva Mohinur</i>	O'zbek tilidagi ayrim fe'l-atvor frazemalarining semantik tasnifi va uslubiy xususiyatlari	450
<i>Mirnosirova Dilbar</i>	Bolalar verbal assotsiatsiyalarining ayrim sintaktik xususiyatlari	454
<i>Aminova Zilola</i>	Darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'zga tili o'quvchilarning nutqini o'stirish	462
<i>Muratova Ademi</i>	Multilingualism and bilingualism in turkic-speaking countries: contemporary challenges and development prospects	466
<i>Umurzakova Zuxraxon</i>	Ona tili darslarida interaktiv raqamli resurslarni tatbiq etishning didaktik qulayligi	472
<i>Maxmudjonova Nargizaxon</i>	Tilshunoslarga bog'lab berilgan tomorqa...	477
III SHO'BA. MADANIYATLARARO MULOQOT VA O'ZBEK TILI TARAQQIYOTI		
<i>Uluqov Nosirjon, Solixodjayeva Xavasxon</i>	O'zbek sayillari va ayrim turk bayramlarining etnolingvistik hamda lingvokulturologik tahlili	481
<i>Mirzodjanova Malika</i>	Сравнительный семантический анализ употребления английских “over”, “above” и их таджикских эквивалентов	489
<i>Komilova Gavharoy</i>	Nutq tadqiqida yangi yondashuvlar	484
<i>Pulatova Zamira</i>	Роль межкультурной коммуникации в процессе изучения языков	497
<i>Moldokulova Elina</i>	Сохранение узбекской культурной идентичности через язык и традиционный костюм в эпоху глобализации	501
<i>Yo'ldoshxonov Javohirbek</i>	Микротопонимы как ономастическая реалия: сравнительный анализ ташкента и лондона	505
<i>Abduqodirova Zebo</i>	The role of lingvocultural competence in the translation of specialized ecological texts. (English and Uzbek languages)	509

<i>Otamirzayeva Sug'diyona</i>	Teaching legal english in uzbek context: challenges of terminology	514
<i>Sayfiyeva Komila</i>	Fitonim komponentli o'zbek va ingliz maqollarining madaniyatlararo qiyosiy tadqiqi	521
<i>Madjidova Maftuna</i>	Лингвосоматические единицы которые характерные для арабской культуры	529
<i>Xasanova Sohijamol</i>	Ingliz va o'zbek tillarida "yaxshilik" va "yomonlik" kategoriyalarining lingvokulturologik tahlili	534
<i>Lafasova Mavjuda</i>	Xorij tilshunosligida o'xshatishlar tadqiqi	539
<i>Olimova Mushtariybonu</i>	O'zbek va ingliz xalq maqollaridagi "omad" va "omadsizlik" konseptlarining qiyosiy tahlili	544
IV SHO'BA. O'ZBEK TILINING XORIJDA O'QITILISHI VA O'ZARO HAMKORLIK MASALALARI		
<i>Akalin Ahmet</i>	<i>Kültür Taşıyıcısı Olarak Özbek Dilinin Diplomatik Fonksiyonu</i>	549
<i>Rahmonqulov Abdunazar</i>	O'zbek va tojik tillari interferensiyasi haqida	555
<i>Rafibayeva Nasiba, Mingboyeva Oypari</i>	Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка	559
<i>Xakimova Mavzunadjon</i>	Лингвистическое табу и стратегия эвфемизации в таджикском и английском языках	563
<i>Musurmankulova Shaxribon</i>	Turk tiliga xos ayrim frazemalar tahlili	569
<i>Xodjayeva Mashhura</i>	Влияние глобализационных тенденций на методику обучения иностранным языкам	576
<i>Erkaboyeva Havojon</i>	Translation studies and the internationalization of the uzbek language	581

<i>Axmedova Niluzar</i>	Emotsional leksikaning semantik-pragmatik talqini: ingliz va o'zbek tillari misolida	584
V SHO'BA. TIL TARIXI VA TURKIY TILLAR TADQIQOTLARI		
<i>Seyhan Tanju</i>	Ali Şir Nevâyî ve Üslubunda Fiillerin Yeri	589
<i>Abdushukurov Baxtiyor</i>	O'zbek tilining tarixiy takomili va buguni	604
<i>Rahimi Farhad</i>	Nezrali'nin Çağatay Türkçesi Sözlüğünün Yanlışıları Üzerine	611
<i>Jafarzade Vahide</i>	Mustafa Zəririn "Siyərün-nəbi" əsəri haqqında bəzi qeydlər	640
<i>Muhammadiyahva Dilafro 'z</i>	"Boburnoma" parallel korpusini yaratishdagi tarjima tamoyillari	650
<i>Bo'ronov Anvar</i>	Poloves-qipchoq tillari maishiy leksikasi milliy identifikatsiyalash mezoni sifatida	657
<i>Xo'janiyazova Shahnoza</i>	Alisher Navoiyning "Sab' ai sayyor" asaridagi idish-tovoq nomlarining leksik-semantik xususiyatlari	665
<i>Xolmurodova Mushtariy</i>	"Nasoyim ul-muhabbat" asaridagi tibbiy terminlar tahlili	670
<i>Mirzayeva Ulker</i>	Yunan mənəbələrində işlənən Azərbaycan antroponimlərinin leksik-semantik təhlili	676
<i>Babazade Rahshane</i>	Mustafa Zəririn "Yüz hədis və yüz hekayə" əsərində zərflər	684
<i>Yodgorov Hamid</i>	"Qo'noq" umumturkiy leksemasining etimologiyasi	697
<i>O'razova Iqbol</i>	Frazemalar kognitiv semantikaning o'rganish obykti sifatida	701
<i>Azizzade Turkan</i>	R.O.Şor Yafəs-türk dil əlaqələri haqqında	705
<i>Saygin Muhterem</i>	Klasik Türk Edebiyatının Doğu Sahasında Sevgili İçin Kullanılan Bir İfade Körke Bay (Körkke Bay,	711

	Görge Bay)	
<i>Hamishog'lu Meryem</i>	Türkçenin İlk Sözlüğü Dîvânu Lugâti't-Türk'ten Özbek Türkçesine Bitki Adları	718
<i>Bakirov Qudratillo</i>	Turkiy dunyoda vaqt tushunchasi va uning o'rganilishi	734
<i>Sattorova Shahnoza</i>	O'zbek va turk tillarida bir xil etimologiyaga ega o'simlik nomlarining qiyosiy tahlili	739
<i>Maqsudova Feruza</i>	Muqaddas qadamjo nomlari – onomastika sohasining o'rganish obyekti sifatida	745
<i>Azizova Nilufar</i>	“Devonu lug'otit turk”dagi o'z qatlamga oid ijtimoiy munosabat semali leksemalar	750
<i>O'tkirbek Muhammad Sobir</i>	Arba'in she'rlarda “hayit” so'zining lingvopoetik timsollari	756
<i>Siddiqova Naimaxon</i>	Eskirgan so'zlarning eskirmagan ma'nolari	760
<i>Qasimova Sema</i>	“Kitabi-Dədə Qorqud” matnlərində qadin-kishi müraciət formalarinin üslubi, linqvistik və psixolinqvistik tahlili	766
<i>Turdiyeva Roza</i>	O'zbek, qoraqalpoq va ingliz tillaridagi maqollarda zoonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari	774